

MURSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

39. štev.

Gornja Radgona, dne 28. septembra 1922.

IV. leto.

Madžaronske intrige v Prekmurju in naša državna meja.

Hujskanje glede odcepitve 26—28 vasi od Jugoslavije in priključitve iste datira daleč nazaj, četudi je pred 14 dnevi izbilo s vso silo na površje. Madžaronski agentje, predvsem znani magnati, pa tudi v obilni meri prekmurski renegati (odpadniki) so pripravljali takorekoč javno velike manifestacije, ki bi se imele vršiti, ko bi njih perfidna zahteva postala resnica. Skrbipolni rodoljubi in skriti narodni delavci so nas spraševali, kaj ukreniti, ker je razburjenje bilo zelo veliko. Z vestnostjo smo zasledovali potek cele akcije in danes, ko se pišejo te vrstice je na dlani, da so madžaronski hujškači propadli s svojo grdo zahtevo.

Že meseca januarja t. l. so se ob priliki razmejitve med Madžarsko in Jugoslavijo v Prekmurju širile vesti, da je takratni tehnični vodja madžarske razmejitvene komisije inž. Bobek (po imenu soditi je „pristni“ Madžar!) izjavil javno pred ljudstvom in pred nekaterimi predstavniki naše oblasti, da se bo mesecu avgustu ali septembru brez dvoma spremenila naša državna meja na korist Madžarske. Takrat se je Vrhovnemu svetu odn. Zvezi narodov predložil predlog za spremembo meje, ki bi obstojala v tem, da se naj 26—28 občin dolnje-lendavskega okraja z Doljno Lendavo vred odtrga od našega državnega telesa in priključi Madžarski.

Ko se je ta vest pojavila, je — povsem naravno — nastalo veliko veselje med madžaroni. Skrivnostno šepetanje je šlo od ušes do ušes in prekmurski renegati so si zbrusili jezike in pete in ogrsko časopisje je pisalo o tej politični intrigi (izguba 28 vasi) kakor o gotovem dejstvu.

Zadeva je torej prišla v razpravo v Vrhovnem svetu in od meseca julija sem je vse madžarsko časopisje (naravno, — da sugerira odbor zveze narodov) pisalo na široko o ponižani kroni svetega Štefana, metalo v Prekmurje razne visokoleteče fraze in povedalo ljudski masi, da je odcepitev 28 občin dovršena, gotova stvar.

Zahteva sama na sebi je skrajno krivična, vendar je obstojala resna nevarnost, da izgubimo lep kos slovenske zemlje. Iz te negotovosti nas je rešila interpelacija poslancev Jugoslov. kluba na zunanjega ministra, ki je izjavil, da je to vprašanje končno javno rešeno in sicer v našo korist, kar smo našim čitateljem že v zadnji številki sporočili. Zahtevo madž. zunanjega ministra Banffy-a po odcepitvi 26 prekmurskih občin je Vrhovni zvezni svet odbil kot neutemeljeno. Zanimivo je bilježiti za poznejšo zgodovino naših mej, da je madž. predlog podpisal samo angleški zastopnik, medtem ko so predstavniki vseh drugih narodov odrekli svoj podpis...

Tako je to — z ozirom na velikost naše države — sicer zelo malenkostno teritorialno vprašanje končno javno rešeno. Ta poskus, odtrgati od telesa naše Slovenije kot take lep kos slovenske zemlje

nam je ponovno jasen dokaz, kaj zasledujejo madžaronski agenti in renegati v našem lepem Prekmurju. Ni se jim posrečilo. — Gledali pa bomo, da bomo ob prvi priložnosti predstavili javnosti in oblasti vse tiste temne elemente, ki se poslužujejo podlih sredstev, da kalijo mir in red v Prekmurju. Glavni in temeljni vzrok teh mahinacij pa je naša zloglasna agrarna reforma. Toda o tem pozneje. Jasno je, da so madž. grofje, ki razpolagajo z ogromnimi denarnimi sredstvi — napravili ta manever iz zgolj materijelne koristi, da rešijo sebi nad 70 tisoč katastr. oralov zemlje. — Da bi pa stvar izgledala lepše so ji nadeli krinko nacijske zahteve.

Prekmursko ljudstvo, ki je v svojem jedru dobro in pošteno, ne bo nasedalo nikdar madž. hujškačem in bo storilo vse, da se ta golazen zatre. Komur ni všeč pri nas, naj gre, kamor ga vleče. Naših, itak že preveč okrcanih mej — pa ne pustimo razdirati. Država pa naj to našo severno mejo zaščiti tako, da v bodoče takih hujškarij ne bo!

Mir hočemo, ne vojne!

Na Balkanu zopet nekaj vre, nekaj, kar se že dolgo kuha: grško-turški spor, v katerega želi dobrotna teta antanta pomešati tudi mlado Jugoslavijo. Če pomislimo, da so grozote svetovne vojne komaj minule in da na posledicah še vedno trpimo in bomo še trpeli nekaj časa, potem moramo obsojati vsakogar, ki bi našo mlado državo pomešal v grško-turško komedijo, iz katere bi nastal nov svetovni požar. Nas briga ta spor le v toliko, da zavarujemo naše meje, pri čem se je treba ogibati vsake agresivnosti (nasilnega napadanja) ter mora naša vojaška akcija imeti zgolj defenzivem (obrambni) značaj.

Med Kemal pašo in med grško vlado se je raznel hud spor, ki pa nima turško-grškega značaja, to se pravi: spor ni lokalnega pomena, ampak je boj Anglije z Rusijo! Kako to? Angliji, o kateri pravi pesnik, da je njeno carstvo na morskimi valovih — gre v prvi vrsti za to, da obdrži Carigrad in morske ožine pod svojo kontrolo, da ne bi mogla Rusija v veliki svet. Rusija, ki mora prej ali slej vstati iz sedanjega mizerije, pa hoče v svet in ima pravico do tega in je naravno, da ji kontrola angleškega imperializma ni všeč. Ruska vojaška politika je v to svrhu postavila na Kavkaz močno armado, o katerih zatrjujejo časopisi, da ima zgolj defenzivni značaj. Drugo pa je dejstvo, da se je od vseh balk. držav — prva odločila Romunija za nastop proti Kemalistom, kar je zelo značilno, osobito, če pomislimo malo nazaj in pridemo na to, da Romunija ne bo kar tako prebolela izgubo Besarabije. — V začetku zelo nevarnega spora je bila Francija na naši strani, to je: za mirno rešitev tega vprašanja. Ko pa so Franciji obljubili neke posebne koncesije, če podpre težnje angleškega imperializma, so se pri nas našli ljudje, ki so začeli delati „štimgungo“ za vojno. Seveda ljudje, ki ali niso vohali smodnika in smradu mrtvih človeških trupel ves čas svetovne vojne, ki jih je sijajno ubogabila in naučila, iz ljudske krvi kovati materijelno bogastvo, ljudje, ki ne vedo, kaj je glad in draginja, ljudje, ki jim je miroljubno ljudstvo le nogometna žoga. — Vse naše ljudstvo je za to, da se ta spor poravnava mirnim potom in to pod vsakim pogojem. Angliji pa je svobodno; ako se hoče pretepavati, naj se pretepa, mi ne gremo za njene sebične cilje v tuji ogenj po kostanj za njo! Tudi Francija ima proste roke, ali nas, ki smo izmučeni in izmrogani še od svetovne vojne, naj pusti v miru, da okrevamo, da pozidamo naše hiše, obdelamo naša polja in zgradimo, kar je grozota svetovne vojske uničila. Tudi ni v skladu z našo toliko

hvalisano slovansko vzajemnostjo, če se zamerimo kot slovanski bratje mogočni slovanski državi Rusiji. Vsako aktivno vmešanje v ta spor bi bilo za nas izguba. — Politični podležji bodo seveda rekli, da smo protidržaven element, ko tako pišemo in „ščuvamo“ ljudstvo proti vojni! — Ljudska volja je in ljudski glas: **Mir hočemo!** In glas ljudstva je glas božji.

Slovensko ljudstvo, ki se srečno počuti, da je član trojedine zajednice Jugoslavije je vsaki čas pripravljeno, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi brani meje svoje države, ako bi jih kdo napadel. Naša jugoslovanska kri je predragocena, da bi se trošila za angleške imperialistične pustolovce in klativeteze. **Naše moči so prepotrebne naši državi;** njej jih dajmo, ne pa tujcem, ki nas izrabljajo. — Sicer pa mora o zadevi brez-pogojno sklepati polnoštevilni parlament, ne pa ministri ali pa kaka „ratniška partija“. Caveant consules! Odgovorni državniki naj pazijo, da se na noben način ne zapletemo v kako vojno, ker to bi pomenilo toliko, kakor da hočemo razbiti našo mlado državo, tvorevino dolgega trpljenja, potokov krvi in potrošene ogromne energije. Ako pa hočete razbiti državo, naš ponos in jo zaradi interesov sebičnega angleškega imperializma zakockati, vodite nas v vojno! — To je sodba ljudstva in ta bodi merodajnim državnikom sveta. — Torej nočemo vojne, ampak miru hočemo, ker ga za gospodarski, kulturni in politični razvoj naše lepe domovine nujno potrebujemo. Kadar pa bodo **naši interesi** ogroženi, **naše meje** napadene in bo prišel čas, da rešimo neosvobodjene brate, ki ječe v suženjstvu, takrat, domovina: Zovi, samo zovi nas!

Žalostinka iz Koroške.

„Padla je tema na Ukrajino, v grobni mir zavila vso ravnino“, tako stoji v neki pesmi. Podobno bi mogli reči tudi o Koroški. V Ljubljani so letos blagoslovili zastavo, na kateri stoje tudi besede: „Nikomur hlapci!“ Mi smo hlapci. Šola je zopet zavod za ponemčevanje, slovenski učitelj na Koroškem ne dobi službe, slovenske shode in igre prepovedujejo in če jih dovolijo, nasprotniki udeležence pretepajo in razbijajo slovenske shode. Saj so celó našega poslanca po neki igri hoteli dobesedno zaklati, potem ko so ga vrgli na tla, ga pretepli in močno poškodovali roko. Ko je neki divjak že imel pripravljen nož, da ga zakolje, ga je drugi pregovoril, naj počaka, da ga bodo raje obesili. Da te namere niso izvršili, so preprečili našinci, ki so se, potem ko so se, potem ko so bili zaporedoma že vsi pretepeni, zopet zbrali in so divjakom iztrgali poslanca. Pa kar nas najbolj boli, je to, da so začeti celo iz cerkve izrivati naš jezik. V stari gosposvetski cerkvi je zavsem zamrla slovenska pesem, se ne sliši več beseda božja v slovenskem jeziku. Mnogo slovenskih župnij so zasedli nemški duhovniki, ki so upeljali v cerkev nemško pridigo, nemško petje in nemško molitev. Celó šolski otroci morajo pri šolskih mašah moliti sv. rožni venec nemško, ali pa peti nemške pesmi. Res, padla je tema na Ukrajino, v grobni mir zavila vso ravnino. Ta „Ukrajina“ je naša prelepa slovenska Koroška. Tema narodnega hlapčevstva pokriva deželo, naš jezik in naš rod pa na Koroškem polagoma, a nevzdržno objema grobni mir. Bratje, sestre, ali čutite krivico, ki se nam godi? Ali se zavedate, da ste prizadeti tudi Vi, da trpi celo telo, če trpi en ud? Ali je v vas živa zavest, da smo vsi udje enega

narodnegn telesa, da smo vsi ena družina, v kateri občutijo bol vsi, če en član družine trpi? Če čutite z nami, če se zavedate, da smo eno, če Vas boli, ko mi trpimo — potem nam še ni treba obupati, vremena bodo zopet se zjasnila, nam lepše zvezde kakor zdaj sijale! Srčno pozdravljeni vsi! („Naš dom.“)

Narodu!

Pred desetimi leti je nagloma odšel v večnost naš pesnik Anton Aškerc. Ob pogrebu njegovih zemeljskih ostankov je ves naš narod da dotlej najsijajnejši način izrazil, da se zaveda, koga je izgubil. Anton Aškerc je bil najdoslednejši in najpogumnejši bojevnik za duševno svobodo, za resnico in pravico. Kot ustanovitelj slovenske moderne poezije je spesnil balade in romance, ki so po svoji vsebini in obliki vrhunec naše epske umetnosti. Bil je prvi slovenski poet, ki je zajemal globoko ne le iz zgodovine našega naroda, nego je črpal iz povestnice skoro vseh svetovnih narodov. Nihče ni razširil obzorja slovenske poezije tako mogočno kakor Anton Aškerc. Bil je prvi poet našega delavca in našega kmeta, njunih borb, trpljenja in triumfov; bil je poet naših narodnih, socialnih in verskih mučnikov in junakov, iz kojih žrtev in krvi sta nam zrastle svoboda in ujedinjenje; bil je poet-filozof naših dvomov in hrepenenj, naše ljubezni in nade, našemrznje in osvete. Kakor slavec je umel zagostoleti o sladkih čustvih ljubeče mladenke, kakor z bičem in škorpionom je znal usekati, kakor vihar zagrmeti. Bil je velik pesnik v vsakem oziru, velik kot Slovenec, kot Jugoslovan, kot Slovan, kot človek-borec-mislec.

Rusi, Švedi, Čehi, Jugosloveni so prevajali Aškercove pesnitve; tudi v nemških prevodih so izšle njegove balade in romance. In še izidejo.

Lirik, epik, dramatik, esejist, kritik, urednik, potopisec, prevajalec in odličen novinar je bil Anton Aškerc. Ubogatil je slovenski jezik z novimi narodnimi izrazi in oblikami, obogatil slovensko slovstvo notranje in zunanje, navzgor in na šir kakor nihče pred njim in za njim. Štirinajst knjig je podaril narodu, od rojstva nesrečen in beden, a do svoje prezgodnje smrti neomahljivo plodovit, energično vzpodbujeval enin sredi najtemnejšega in narodovega robstva brez prestanka junaško odkritosrčen in bojevit. Kot prorok je napovedoval brez oddihljaja, da že vzhaja solnce Jugoslavije. Dočakal ni te sreče, ki je neomajno veroval vanjo in ki jo je vtrjeval v dušah svojih rojakov...

Strašna vihra svetovne vojne je bila hkratu smrti boj prepotentnega Germanstva. V tej vihri smo malone pozabili tega glasnika svoje svobode.

Ob desetletnici Aškercove smrti pa se je svobodni naš narod spomnil svoje dolžnosti. Sklenil je postaviti velikemu jugoslovanskemu bardu v Ljubljani dostojen spomenik: iz hvaležnosti slavnemu pokojniku in v vzpodbudo mladini ter znancem.

Arbogast Reiterer, O. T. — r.

Skrivnostni glasovi iz drugega sveta.

(Dalje.)

Avstrijska cesarica Elizabeta je bila znana mistkinja (ki se je zanimala za skrivnosti duhovnega sveta). Pripovedujejo marsikateri čudovit dogodek iz njenega življenja. Grof O. in straže so trdile, da so jo malo pred tragično smrtjo neko noč videli v polnem ornatu sedeti na tronu, med tem je pa v resnici spala v svojih prostorih. Službujoča dvorna dama je cesarico zbudila. Šla je v prestolno dvorano, da bi videla sama čudovit pojav. In v resnici je videla samo sebe sedeti na prestolu.

Horst je stopil v sprejemnico neke znane hiše. Tam dobi slučajno nekega mlajšega učenjaka. Poslali so ju v gornje nadstropje, češ tam je hišni gospodar. Ko sta že šla gori, opazili so pomoto; gospod je bil namreč v vrtni lopi. Mladi učenjak je stal že ob odprtih vratih in videl — gospoda sedeti ob pultu. Prav v tistem trenutku pa kliče ta prijazno iz vrta, naj prideta doli k njemu.

Nek angleški časopis poroča sledeči slučaj: „Skot Robert Bruce je služil na neki trgovski ladji kot podčastnik. V svoji kajuti je zatopljen nek opoldan v računanje daljave od neufundlandske obali. Ker z rezultatom ni zadovoljen, vpraša v sosednjo kapitanovo kajuto, koliko je on dobil. Menil je, da tudi kapitan računa. Nihče se ne oglasi. Podčastnik gre torej

Vso jugoslovansko javnost pozivljamo, da zbira prispevke, prireja koncerte, slavnosti, dramske predstave in veselice v korist Anton Aškercememu spomeniku! Počastimo ga, saj počastimo s tem sebe, počastimo misli in čustva, ideje in ideale, za katere je veliki pokojnik živel, deloval, trpel in umrl.

Denarni prispevki naj se pošiljajo na naslov blagajnika dr. Vekoslava Kisovca, ravnatelja Slovenske banke, v Ljubljani.

Tedenske novice

Zvišane poštno pristojbine. S 25. septembrom 1922 se zvišajo poštno pristojbine in sicer: Pisma do 20 gr = 1 din. Za vsakih nadaljnih 20 gr še 50 para. Dopisnica navadna 50 para, z odgovorom 1 din. Tiskovina za vsakih 50 gr 20 para. Tiskovine za slepce za vsakih 500 gr 10 para. Blagovni vzorci za vsakih 50 gr 20 para najmanj 50 para. Poslovni papirji za vsakih 50 gr 20 para najmanj 1 din. Priporoka 2 din. Vrednostna pisma poleg pristojbine za priporočeno pismo iste teže še vrednostna pristojbina in sicer: do 100 din = 1 din od 100 do 500 din = 2 din od 500 do 1000 din = 5 din od 1000 do 5000 din = 10 din in dalje za vsakih 1000 din po 1 din. Obvestvina 30 para. Dostavnina 2 din. Nakaznice do 25 din 1 din od 25—50 din = 1.50 din od 50—100 din = 2 din od 100—300 din = 3 din od 300—500 din = 4 din od 500—1000 din = 5 din. Izplačnina do 50 din = 20 para od 50—1000 din = 50 para. Ekspresnina pisemske pošiljke, vrednostna pisma in nakaznice po 2 din, za pakete po 5 din. Časopise za vsak komad 5 para za vsakih 100 gr. Paketne pristojbine ostanejo neizpremenjene.

Cene mesu so še vedno visoke. Pred kratkim se je bralo v „Uradnem listu“ imena onih kaznovanih mesarjev, ki so kg mesa prodajali po K 40. Kako bi se morali kaznovati nekateri mesarji ljutom. in gornjeradg. okraja?!

Madžarske zahteve po Prekmurju odbite. Poslanec Žebot je interveniral v zunanjem ministrstvu radi vesti, da se priključi del Prekmurja z Doljno Lendavo k Madžarski. Poslanec Žebot je dobil zadovoljiv odgovor. To vprašanje je že rešeno in sicer povoljno za nas. Zahteva madžarskega zunanjega ministra Banffyja, da se 26 prekmurskih občin priključi Madžarski, je bila odbita, ker nima nobene podlage. Zahtevo je podpisal samo ang-

leški zastopnik, vsi drugi pa so bili proti. (Glej naš uvodnik!)

Sadje v Prekmurju. V Prekmurju je letos posebno dobro obrodilo sadno drevje. Posebno mnogo je jabolk in sliv (češpelj), a se ne peča nikdo tu z izvozom ali pa tozadevno kupčijo na veliko. Opozarjamo veletrgovce s sadjem na ta del naše države, kjer bi se sadje kupilo po ugodni ceni.

Pomoč siromašnim poljskim delavcem v Prekmurju. Na svoječaso zahtevo olajšav v plačanju carine za uvoz z delom zasluženega žita iz Madžarske je kraljev. vlada poljskim delavcem v Prekmurju obljubila 150.000 Din. Izplačilo je minister financ odložil do sprejetja rednega budžeta. Sedaj je nakazan ta znesek pokrajinski upravi v Ljubljani v razdelitev med one najrevnejše Prekmurce, ki so plačali polno carino za svoj težko prisluženi kruh. V naprej je ta carina sploh odpravljena.

Železnica Ormož—Murska Sobota. Belgrad, 14. sept. (Izv.) Poslanca Jugoslovanskega kluba Klekl in Žebot sta danes v železniškem ministrstvu zahtevala, da se gradba železnice Ormož—Ljutomer—Murska Sobota takoj prične. Minister je obljubil, da bo ukrenil vse potrebno, da dobi Prekmurje čimprej prepotrebno zvezo s Štajersko. (Ta obljuba se je že stokrat ponovila! Uredn.)

Carinarnice v Prekmurju. Otvorjena je sporedna carinarnica v Cankovi z oddelkom v Rogaševcih, kjer se je carinarnica ukinila.

Beogradsko delavstvo in draginja. Beogradsko delavstvo je imelo te dni shod, na katerem je bila sprejeta resolucija, katera zahteva: 1. prepoved izvoza živil; 2. razveljavljenje pogodb glede zaaranjih živil; 3. prepoved trgovanja z živili; 4. organizacija državne in občinske prehrane; 5. odpravo posrednih davkov; 6. zgradbo delavskih hiš; 7. rekvizicijo stanovanj v novih hišah; 8. nabavo drv, 9. napravo občinskih pekarn in mesnic, ustanovitev ljudskih kuhinj in 10. svobodo delavskih organizacij.

Padanje cen. Koraki, katere je podvzela naša vlada proti naraščanju draginje bodo, kakor izgleda vendar imeli uspeh. Našo krona se je na curiški borzi znatno dvignila, variira sicer še in je v kurzu nestalna, toda upati je, da bo v prihodnjih dneh še narastla in tudi ostala na doseženi višini. To vpliva tudi že na naše cene, kakor vplivajo nanje tudi razne druge

tja, saj je vendar videl kapitana pri pisanju. Ko oni dvigne glavo od mize, zapazi čisto tuj obraz, ki gre srepo vanj. Bruce plane na krov in javi stvar kapitanu. Ko prideta doli, ne vidi več nikogar, na kapitanovi tablici pa je stalo zapisano: „Krmarite na severo-zapad!“ Primerjali so vse pisave; z nobeno se ni skladala. Preiskali so celo ladjo; nikogar ne najdejo skritega. Kapitan veli krmariti proti severozapadu. Čez nekaj ur srečajo ponesrečeno ladjo z ljudmi. Tičala je v ledeni gori; namenjena je bila v Quebec, moštvo in potniki so se nahajali v največji bedi... Bruce se je prestrašil ob pogledu nekega moža, ki je bil podoben onemu, ki ga je videl ob mizi v kajuti. Kapitan ga prosi, naj napiše iste besede, in glej, bila je enaka pisava. Pisec je bil opoldne globoko zasnavl. Ko se je čez pol ure prebudil, je rekel: „Danes bomo rešeni! Sanjalo se mu je, da je na krovu tuje ladje, ki da jih gre reševati. Opisal jim je ladjo, in ko se je resnično pojavila na obzorju, so jo ponesrečenci spoznali, po njegovem opisovanju.

Katoličanom dvojičnik ni tuja prikazen. Poznajo ga že od davnaj iz mnogih življenjepisov svetnikov. Ti velikani med ljudmi so po milosti božji priborili svoji duši z najstrožjim telesnim zatajevanjem in mrtvičenjem to izredno svobodo in neodvisnost od telesa.

6. Prikazni in strahovi.

Kakor hitro smo se prepričali o resničnosti telepatije, nam ne dela več nobenih težav,

če slišimo o prikaznih mrtvih. Dogažajo se tako pogosto, da je pač težko najti rodbino, ki bi ne mogla iz svoje novejši ali starejši kronike poročati o kakem slučaju. Če lahko duša že v telesnem življenju vpliva na daljavo, koliko bolj šele v trenutku smrti, ko je že ločena od telesa. Mrtvi se javljajo zdaj s trkanjem, zdaj s pokom, drugikrat ugašajo luč, se dotikajo itd.

Stilling pripoveduje v svoji „Teoriji o duhovih“: Kralj Friderik Viljem I. Pruski in Poljski kralj Avgust II. sta si bila velika prijatelja. Vsako leto sta vsaj enkrat drug drugega obiskala. Kralja Friderika Viljema I. vojskovodja Grumkov je moral tokrat poljskega kralja spremljati do meje in ga tam v nekem kraljevskem gradu zv slovo pogostiti. Naslednje jutro se Avgust II. poslovil od Grumkova. Nekaj dni pozneje, 1. februarja, je ležal vojskovodja ob treh zjutraj v postelji in bdel radi neznosnih bolečin, ki mu jih je povzročala zlomljena rebra. Ob postelji je gorela svetilka. Naenkrat sliši, da se odprejo vrata predsobe, vidi v siju svetilke priti nekega človeka, ki gre počasi okoli njegove postelje in potem naglo odgrne posteljni zastor. Pred Grumkovom stoji poljski kralj Avgust in reče po francosko: „Moj ljubi Grumkov, ravnokar sem v Varšavi umrl.“ Grumkov je poslal poročilo takoj grofu Seckendorfu s prošnjo, da javi smrt kralju Frideriku Viljemu. Čez štirinajst ur dojde iz Varšave poročilo o smrti.

(Dalje prihodnjič.)

protidraginjske odredbe, posebno prohibitivna carina v izvozni trgovini. Padanje cen se zaenkrat opaža samo še v veletrgovini, prešlo pa bo v doglednem času tudi na manjšo. V veletrgovini je padel sladkor iz domačih zalog že za 2,5 din pri kg, ameriško mast ponujajo tržaški trgovci v Ljubljani že po 26 din kg, ameriška moka uvožena brez carine bo za 2 din pri kg cenejša nego domača. Znatno so padle tudi cene mesu. Padec cen obvalu in obleki se tudi pričakuje. Vendar pa gre ta proces prepočasi dalje. Treba bi bilo v tem oziru še vse ostrejših in uspešnejših odredb.

Ploščo v spomin rapallske pogodbe so te dni razbili fašisti iz Genove. Z mogočnimi udarci so se spravili nad kamen in ga stolkli, tako, da v Rapallu ni več spomina na italijansko-jugoslovenski „sporazum“. Razbite kose so nesli fašistovski junaki z vsem svojim ponosom v Genovo, kjer jih menda postavijo v muzej. Prav so storili, da so razdejali spominsko ploščo na „sporazum“, ker ta sporazum ni nič vreden in ne bo nikdar držal.

Oficijelni kurz tujih valut. Generalni inšpektorat ministrstva financ objavlja ofi c i e l n i kurz za tuje valute. Kurz velja pri vseh pristojbinah in taksah za čas od 1. do 31. oktobra. Oficijelni kurz določa: 1 napoleon 267 dinarjev, 1 turška lira 320 dinarjev, 1 funt šterling 305 dinarjev, 1 dolar 69 dinarjev, 100 francoskih frankov 520 dinarjev, 100 švicarskih frankov 1275 dinarjev, 100 italijanskih lir 278 dinarjev, 100 nemških mark 4,65 dinarja, 100 češkoslovaških kron 223 dinarjev, 100 madžarskih kron 2,80 dinarja, 100 avstrijskih kron 0,095 dinarja, 100 poljskih mark 1 dinar.

Cene krompirja na Dunaju. Cene krompirja so zelo padle. Kilogram krompirja velja 1200 K. Cene sadju in zelenjavi so ostale neizpremenjene.

Povišanje železniških tarifov v Avstriji. Po poročilu korespondence „Herzog“ stopi v veljavo povišanje železniških tovornih tarifov na avstrijskih železnicah dne 1. oktobra in ono osebnih tarifov dne 8. oktobra. Povišanje znaša povprečno 200%.

Gospodarski iveri. Neprestano deževje bo letošnjo vinsko letino znatno poslabšalo. Ako bi se začeli lepi solnčni dnevi vsaj zdaj pred trgatvijo bi se izboljšala kvaliteta vina. V splošnem pa je letošnji pridelek kvantitativno zelo lep in niso izgledi ravno slabi. — Sadni mošt ima letos mnogo alkohola v sebi in bo revnejšim slojem izborni nadomestek za predrago vino. — Pridelek sliv in drugega sadja je zelo lep in bogat. Ponekod se ne more niti ves pridelek sadja vnovčiti, pa se krmijo s sadjem svinje, ponekod pa zgine brez haska; sadjaželjni meščani, uradniki in druge uboge pare pa s trdoprisluženimi denarji iščejo sadja, ki gnije. Za naše narodno gospodarstvo je najbrž bolje tako! Pa se ljudje hudujejo na gospodarstvo v Beogradu, ko pa imajo doma isti gnoj v manjši izdaji. — Kakor še nobeno leto so se pojavile **jedilne gobe** v gornjeradgorskem okraju v jako veliki množini. Tudi ta izborna hrana ne najde pri nas praktičnih izkoriščevalcev, ki bi naj iste posušili in spravili v denar. Seveda nabiranje, čiščenje in sušenje gob zahteva trud, današnjemu svetu pa delo smrdi, ker se da na lažji način zaslužiti lepe svote.

Novih bankovcev ne bo. Narodna banka je v svoji zadnji seji razpravljala tudi o predlogu finančnega ministra, da se izda za 800 milijonov dinarjev novih bankovcev. Bančni upravni odbor je ta predlog odklonil, ker stoji na stališču, da

nikakor ne kaže pomnoževati kontingenta v prometu se nahajajočih bankovcev.

Smrtonosni skoki. Sarajevska „Kritika“ prinaša pod gornjim naslovom članek, katerega se nam zdi vredno predstaviti in ga deloma priobčiti: „Prvi dež, ki vas spominja na jesen, ki vas spominja na prihod zime, kot ostre sablje, je padel. Dovolj ste se greti na letošnjem žarkem solncu, čas je, da se ohladite in da s hladnimi možgani razmišljate o vsem tem, kar prihaja. Prihaja lakota in nevolja! Priroda je to leto, s svojim solncem grešila nad narodom, ker mu je požgala vsakdanji kruh, naša vlada je grešila, ker je dovolila, da se izvozi še to malo, kar nam je priroda milostno pustila. Greh prirode je mnogo manjši od greha vlade. Priroda nas je kaznovala in je napram nam igrala vsaj deloma vlogo matere, vlada je igrala popolno vlogo mačehe, ki raje nahrani sosedove otroke namesto otrok, katerim bi morala biti mati. Naša vlada je napravila v zadnjem letu več smrtonosnih skokov. In res, čeprav so bili jako nerodni, vendar se je vedno varovala, da si ne zlomi vratu. Toda ta poslednji skok ji brez dvoma zlomi tilnik. Cirkusijad je bilo dovolj. Dosti je narod ploskal klovnom, prišel je čas, da ploska polnemu želodcu. Ne more biti politične svobode brez ekonomskega blagostanja! Svoboda je kruh, in kruh je svoboda! Ko je izvozila vse iz dežele, predala je narod v roke verižnikov, oderuhov in spekulantov. Morijo nas silni stroški za razne reprezentance, konference itd., vlada hoče na vsak način reprezentirati državo z zunanjim sijajem in bleskom, namesto, da bi jo reprezentiral zadovoljen, oblečen, obut in srečen narod. Zima prihaja, je že na pragu, in že njo mōra gladu. Nikdo vladajočih se zato ne briga. Privatna inicijativa je brezuspešna, ona ne more pomagati, pomaga lahko samo nestranskska, strokovnjaška, nekorumpirana vlada močne roke, katere glavna naloga bi bila v prvi vrsti, da prevzame do nove žetve prehrano naroda v svoje roke in ubije s tem verižnike in spekulante. Druge pomoči ni!“

„Slovenski obmejni koledar“. Na mnoga vprašanja glede velikosti in cene inseratov naznanjamo vsem interesentom, da se je fiksirala cena za celo stran (oktav oblika, velikost približno pol strani „Murske Straže“) cena 100 din, za pol strani 50 din, za četrt strani 25 din. Ako se pomisli, da bo koledar tiskan v 3000 izvodih in bo na ta način za malenkostno odškodnino razširjen inserat 3000 krat — daleč naokoli, ne bo praktični trgovec in obrtnik pomišljal, da inserira v „Slov. Obmejnem koledarju“. Posamezne tvrdke dobijo specijelne ponudbe. Kdor bi hotel prevzeti preprodajo koledarja naj se že sedaj javi! — Žurite se, čas beži!

Dobra reklama je pol dobička trdijo podjetni Amerikanci, katerih trgovstvo in industrija prevladuje celi svet. Inserirajte v „Murski Straži“ in v „Slovenskem Obmejnem koledarju“!

D o p i s i.

Vsa društva, ki nam pošiljajo objave veselice, naj vzamejo vendar enkrat na znanje, da moramo za vse reklamne notice plačati davek, vsled česar smo se odločili, da v bodoče ne bomo priobčevali objav, katerim dotično društvo ne priloži svotico od 5 din. Če je notica mala, zadostujeta tudi 2,50 din (10 kron).

Za Obmejni tiskovni sklad sta darovala vlč. g. dr. Josip Hohnjec, nar. poslanik 400 K in dr. Karl Grossman, odvetnik 200 K. Prisrčna hvala vzglednim rodoljubom, ki bi naj našli obilo posnemovalcev.

Ljutomer. Slov. pevsko društvo v Ljutomeru priredi v nedeljo 8. oktobra s sodelovanjem novoustanovljene tržke godbe v gostilni gospe Vaupotičeve v Ljutomeru vrtno veselico. Spored: 1. Koncert. 2. Srečolov. 3. Prosta zabava. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 4 Din. Čisti dohodek je namenjen za tržaško godbo.

Ljutomer. Na dan sv. birme je razgrajal navdahnjeni mladenič Filipič iz Desnjaka, da so ga morali v občinsko

„špekhamro“ shraniti do raztreznosti. Drugo jutro so ga našli obešenega. Žalosten zgled pijančevanja!

Ljutomer. Namesto odstopivšega župana g. V. Kukovca je bil izvoljen tržan g. L. Babnik. Častitamo!

Zagajski vrh. V torek dne 19. t. m. nas je nepričakovano iznenadila vest, da je po noči ob pol 3 uri zjutraj od srčne kapi zadeta umrla mladenka Angela Wurcer. Vzrok njene nagle in prerane smrti je bilo prenaporno delo pri nekem tukajšnjem gospodarju; morala je namreč goniti težki sadni mlin prejšnji večer in zdravnik, ki je konstatiral smrt, je potrdil da je kap nastopila vsled napora. Bila je vrlo in pošteno dekle in zelo priljubljena privseh, ki so jo poznali, stara 27 let. Bodi ji zemljica lahka!

Stročja vas. Naše bralno društvo priredi v nedeljo dne 1. okt. za otvoritev otvoritvi društva 4. Dej. igro „Obrekljivci“. Igra je za današnje razmere zelo prikladna in zanimiva. Ker je ves čisti dobiček namenjen za nabavo dobrih knjig, ste prijatelji mladine pristrčno vabljeni. Začetek točno ob 3 uri popoldne. Pridite.

M. Sobota. (Kegljanje na dobitke!) Podružnica Jugoslovanske Matice v M. Soboti je priredila od 8. do 17. septembra kegljanje na dobitke, katero je kljub slabemu vremenu prav dobro uspelo in prineslo Jugoslovanski Matici znatne dohodke. V nedeljo 17. t. m. je bil zadnji dan kegljanja z razdelitvijo dobitkov in cigansko godbo.

M. Sobota. (Darovi Jugoslovanski Matici!) G. Emanuel Hofman, daroval 20 din, g. Kūhar Stefan din 10, g. Cernjavič, gostilničar din 25, Kar Ljudevit din 5. Vsem darovalcem se podružnica v Murski Soboti najtopleje zahvaljuje.

Ljutomer. Prejeli smo in priobčujemo radi objektivnosti: Slavno uredništvo! V zadnji številki Vašega lista je nekdo napadel mešč. šolo v Ljutomeru, čes, da se učiteljica ženskih ročnih del premalo trudi, da bi se učenke kaj naučile. Nato moram ugotoviti sledeče: Mešč. šola v Ljutomeru je deška, sprejema pa tudi deklice. Po-učuje se po učnem načrtu za dečke mešč. šole, ki ne pozna ž. ročnih del. Vendar sta za ta predmet določeni 2 posebni tedenski uri, medtem ko jih je na dekliških mešč. šolah po 4 in še več. Seveda ne morejo uspehi biti enaki tistim na dekl. mešč. šolah. To je povdaril tudi g. nadzornik Fink, ko je v poročilu o nadzoru-vanju izjavil: „Opaziti je (pri ž. ročnih delih namreč), da imajo učenke zaradi koedukacije (skupnega pouka) premalo tedenskih ur. Na vsak način pa je učiteljica storila, kar se je dalo doseči.“ O številu ted. ur pa odločuje višja šolska oblast. Neznaneu dopisniku bi pa še svetoval, naj se prihodnjič obrne s svojimi pritožbami do podpisanega ravnateljstva, ali če temu ne zaupa, do višjih šolskih oblasti, zakaj nečuvno je, da napada učitelje po listih in jemlje šoli ugled, ko nima očitno niti pojma o ustrojno mešč. šole in naše posebej. Sicer pa tiče za vsem anonimnim napadom posebni prozorni nameni, ki so dobro znani. Z odličnim spoštovanjem. Ravnateljstvo mešč. šole v Ljutomeru, dne 25. 9. 22. J. Baukart, ravn. (PS. Na predmetnem dopisu, ki je bil priobčen v naši zadnji številki je bilo podpisanih več prizadetih mater, o katerih se ne more trditi, da bi zasledovale z dopisom kako drugo tendenco, kakor pa da bi rade imele praktično izšolane hčerke. List je zatočišče ljudskih želj in se uredništvo s kritiko g. ravnatelja nikakor ne strinja. Uredn.)

Ljutomer. Prejeli smo sledeče pojasnilo, ki nam ponovno pravi, da naj ne verujemo vsega, kar dopisnik piše. Uredništvo ne zadene krivda glede netočne vesti, pač pa dopisnika, ki naj ima vedno pred očmi, da je treba pisati zgolj istino. Sicer pa smo rečeno notico posneli

Hranilnica in Posojilnica v Radincih deluje z uspehom ob meji!

r. zadr. z
neom. z.

iz „Samouprave“ radi lokalne važnosti in prosimo dopisnika, da objavi protiargumente, ako jih ima, ker nam je mnogo ležeče na tem, da pobijamo laž in korupcijo. Dopis slove: Ni res, da prodajam jaz meter kurivnih drv za 500 do 600 kron. Res je, da sem dosedaj prodajal drva v logu Libanja, občina Stara cesta (sploh še to ni Sv. Tomaž) meter dolga drva (polena) po 230 do 260 kron, okrogle pa po 180 do 200 kron, to je po njih kakovosti in na licu mesta, nikoli pa še ne 84 cm dolga, kako lažnjivi dopisnik trdi. Ako njih je plačal kedo dražje v mojem logu na Stari cesti, naj se oglasi pri meni, da se mu višje plačana svota takoj vrne. Kar se pa tiče moke, naj se pritoževalec poprej prepriča, koliko da stane nularica kje drugod, ter si jo lahko kupi tam, kje jo dobi ceneje kakor za 28 kron. Da sem si spravil veleposestvo, se nikakor nimam zahvaliti dopisnikovim nevošljivosti ampak le samo mojemu varčnemu in skrbnemu življenju in trudu.

Alojz Krainz.

Radinci. S priklopitvijo apačke kotline šteje sodni okraj G. Radgona 39 pok. občin, ter je eden izmed največjih v Sloveniji, a kljub temu nimamo niti enega okrožnega zdravnika. Dr. Sedlaček je sicer imenovan, a ne dobi stanovanja v Radincih. Kopališčni zdravnik dr. Dostal, ki kmalu odide, si pridržuje stanovanje samo radi tega, da se protežira dr. Höhn-a, ki še ima 2 leti študirati in kateri se je kakor javnosti znano, na Koroškem služil v Volkswehru, torej pri naših sovražnikih. Ali je to narodno-obrambno delo tukaj na meji?! Oblast se pozivlja, da o tej zadevi energično nastopi ter napravi red in preskrbi stanovanje za zdravnika dr. Sedlaček-a.

Zalostna konstatacija. Zamanj iščemo in pričakujemo, da bi številna izobraževalna društva, predvsem ona, ki delajo na krščansko-socialnem programu priredila dostojne prireditve v proslavo 60. letnice smrti velikega moža in mladinskega škofa Antona Martina Slomškega. — Brezplodna politična strast je tako zajela naše vrste, da na tako velepomembne obletnice pozabljamo, medtem ko so takozvana demokratska društva napr. v celjskem okraju priredila celo vrsto prireditev v proslavo velikega in slavnega moža. Ne zamerite mi tega več kot upravičenega opomina in popravite, kar ste zamudili. Vsako društvo naj si po možnosti nabavi sliko Ant. Mart. Slomškega, kratek govor in deklamacija ene ali dveh njegovih pesmi in slavlje je gotovo. Vzdromite se!

Razne vesti.

Najbogatejše mesto v Jugoslaviji. Najbogatejše mesto v Jugoslaviji je Subotica, ker ima za 32 milijard kron zemljišč ter za 20 milijard hiš, kljub temu pa Subotica še danes nima ne vodovoda, ne kanalizacije.

Slabi časi za avstrijsko časopisje. Dunajska dnevnik „Mittag“ in „Wiener Stimmen“ sta prenehala izhajati. Graški „Tagblatt“ opusti v najkrajšem času svojo večerno izdajo. Papir in tiskarski material v Avstriji sta se tako podražila, da je obstoj časopisja v splošnem ogrožen. Večji dunajski dnevnik stanejo mesečno 20.000 K, srednji pa do 15.000 K. S tem denarjem se je mogla pred vojno kupiti že lepa vila.

Prebrisan poštenjakovič. Neki Müller je našel v Berlinu bankovec za 1000 mark. Naravno je da ga je bil silno vesel, ker ravno ni bil kapitalist, vendar ga je pekla vest. Da bi zadostil čutu poštenosti je sklenil, da ga vrne lastniku, samo bil je toliko prebrisan, da ga je

preje zamenjal za dva bankovca po 500mark in jih oddal na policiji. Ker se v določenem roku ni nihče oglašil, je postavnemu najditelju ostal denar. Da, treba si je znati pomagati.

Mesto Smirna uničeno. „Chicago Tribune“ poroča da so tri četrtine Smirne pogorele. 300.000 ljudi je brez strehe. Ogenj polagoma pojenja. Evropski mestni deli so popolnoma uničeni. Škodo cenijo na približno 200 milijonov dolarjev. Človeških žrtev je nešteto. Razen belgijskega, norveškega in danskega so pogorela vsa konzularna poslopja.

Mesečnik padel iz prvega nadstropja. Dijak Rudolf Mars iz Trsta je okolu 3. ure zjutraj vstal v snu iz postelje, stopil na okno in začel po njem hoditi. Naenkrat se je pa prebudil in padel iz njega na cesto. Dobil je težke zunanje in notranje poškodbe. — O mesečnikih razpravlja naš zanimivi podlistek v predzadnji številki.

Mesto, kjer je največ ločitev zakonov, je Reka. V Italiji je ločitev prepovedana. Zato prihajajo Italijani v trumah v novo „svobodno državo“, ker ima vsak reški meščan (oz. meščanka) pravico, se ločiti, kolikor si poželi, se da ločitev željni Italijan najprej proglasiti za reškega državljana. To je izza l. 1920. storilo 15.000 Italijanov. Seveda so poleg običajnih ločitvenih stroškov pustili v mestu še tudi sicer svote.

Kako se pozdravljamo. V Evropi je običajen pozdrav, da se odkrijemo in drug drugemu pokažemo prijazno lice. Ne tako v Kamerunu. Tam je zelo vljudo, da obiskovalcu s priklonom obrnejo — hrbet. Kdor bo kdaj imel srečo, obiskati eskimsko vas, se ne sme čuditi, ako za pozdrav sprejme — zaušnico, imajo pač tak pozdrav, in ti bodo zamerili, če jim enakega ne vrneš. Vsekakor je pozdrav prebivalcev v afriški Oceaniji prijetnejši. Tam te poribljejo pod nosom... Zamorci, kakor znano, ne nosijo klobukov, zato pa v pozdrav razgaljajo ramena.

Stavka ameriških rudarjev končana. Dne 11. t. m. je začelo zopet z delom 155.000 kopačev antracita v Wilkebarre in s tem je končana dolgotrajna velika stavka ameriških rudarjev.

Največja roža sveta. Dosedaj največja znana roža se nahaja na otokih Filipinih, na pobočju vulkana Ipo. Ondotni prebivalci, ki rožo obožavajo, jo imenujejo Bo-o. Roža raste v približni višini 800 m nad morjem. Vzrok njene čudne velikosti so najbrže vulkanska tla, na katerih raste. Razcvetena meri v premeru nad en meter in je težka okoli deset kilogramov. Ta čudna cvetlica uspeva baje tudi na otoku Sumatra.

Poslano.*)

Obvestilo!

V imenu vseh vaših prijateljev in prijateljic katere svarite v zadnji številki M. Str. Vi, g. Jozefa Jurkovič, šivilja v Radencih odgovarjamo sledeče:

Ce ravno smo Vam že delj časa trn v peti, se čutimo zelo malo prizadeti Vašega svarila; zato ker laži ne poznamo, resnici so pa vsak dan vrata odprta. Zatorej so Vam vsa sodnijska pota na razpolago.

Tisti pa, ki je začela prva brusiti jezik, potrkajte na svoje vrata. Poštene ljudi ljubimo tudi mi! Ce Vam pa ona služba na kateri način ne ugaja, se imate pritožiti pri dotičnem uradu ne pa v časopisih.

Prepričani ste pa sami, da pri nas še želodci niso preveč mastni: ne da bi še si maslo na glavo dajali. Pazite pa g. Pepca, da ne pridete preblizu ognja, da bi se raztreseni Vaši možgani še bolj ne posmodili.

Od prijateljev pozdravljeni!

Kapela, dne 25/9. 1922.

Alojzij Knez, cerkovnik pri Kapeli.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

TISKARNA PANONIJA GORNJA RADGONA

dobro in
moderno opremljena
se priporoča za točno, ceno in
hitro izvršitev tiskovin vseh vrst, ima bogato
zalogo vsakovrstnih pisarniških in šolskih
potrebščin, vseh barv svilenega
in krep-papirja, pis.
papirja v kasetah
in v mapah
itd.

KNJIGOVESNICA - KNJIGARNA - TRGOVINA S
PAPIRJEV IN PISARNIŠKIMI POTREBŠČINAMI
na drobno in debelo - ZALOGA ŠOLSKIH KNJIG

Zgubljeno! Visoka nagrada!

Dne 3. septembra 1922 med 11. in 12. uro dopoldne je bila na potu od Radince, preko broda Petajnci, Tišine do M. Sobote izgubljen iz avtomobila črn usnat ročen kovček z vsebino: bele hlače, plava srajca, 1 nemška knjiga (Bankwesen), par steklenic za vkuhano sadje, 1 rudeča damska kopelna obleka s črnimi pikami, 1 fotografski aparat „IKA“ (velikost 9 krat 12). Kdor bi o teh stvareh kaj vedel ali znal kdo jih poseduje, se naproša, da javi tozadevno kateri izmed žandarmerijskih postaj Radinci, Tišina ali M. Sobota, proti izredno visoki nagradi.

Išče se deklica brez staršev od 12—14 let stara k manjšemu posestniku na deželi Naslov pove upravništvu „M. Straže“.

Raznovrstno manufakturno blago

za jesen in zimo veliko izbiro po ugodnih cenah priporoča Franc Senčar, trgovina meš. blaga, Mala Nedelja. Kupujejo se jajca, maslo, suhe gobe vedno po najvišji dnevni ceni.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja Andrej Oset Maribor, Aleksandrova cesta 57. - Telefon št. 88

DIVJAČINO srne, zajce, fazane, jerebice domačo perutnino, jajca, pšenico, repno semen, kumno, lipovo cvetje, orehe, krompir, suhe gobe, namizna jabolka in sadjevec kupuje vedno po najvišjih dnevnih cenah.

Alois Štiblar, Bučevčevci, pošta Križevci.

Krasno posestvo

v trgu Središče, z lepim sadonosnikom, obsega 17 oralov, z živim in mrtvim inventarjem ob državni cesti se radi družinskih razmer

po ceni prodaja.

Poizvedbe v gostilni Žnidarič v Središču

SLAVENSKA BANKA d. d. podružnica GORNJA RADGONA

Delniška glavica K 150.000.000.—

Ljubljana, Zagreb, Beograd.

Rezerve K 50.000.000.—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Velikovec, Vršac. — Ekspoziture: Monoštor (Baranja), Škofja Loka. — Sezonska ekspozitura: Rogaška Slatina. Agencija: Buenos-Aires (Argentina). — Afilijacije: Split, Jugosl. Industrijska banka. — Budapest, Balkan Bank R. T. — Wien, Bankhaus M. R. Alexander.

Obrestuje vloge na hranilne knjižice po 4 do 5% in izplačuje iste brez odpovedi.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.